

Námsfrøðilig stevnumið fyri dagstovnar

Námsfróðilig stevnumið fyri dagstovnar

MENTAMÁLARÁÐIÐ 2016

Innihaldsyvirlit

Fororð	5
Inngangur	6
Samfelagsuppgávan hjá dagstovnum	8
Virði	10
Áskoðan á börn og barnaár	12
Spæl	14
Læra og kunnleiki	16
Umsorgan og uppaling	18
Sosialir førleikar	20
Pedagogiska umhvørvið	22
Menning og læra	24
Eftirmeting og menning	26
Tilrættisleggjan av pedagogiska innihaldinum og ársætlan . .	28
Samstarv við heimini	30
Góð skúlabyrjan	32
Dagstovnalógin	35

Fororð

Sambært dagstovnalógini er álagt landstýrisfólkinum í mentamálum at áseta reglur fyri námsfrøðilig stevnumið á dagstovnaøkinum.

Hesi yvirskipaðu mið, sum virkseimið á økinum skal stevna fram ímóti, eru nú fest á blað. Vónandi fara tey at roynast góður íblástur til áhaldandi orðaskifti um dagliga virkseimið, og birta upp undir menning av dagstovnunum hjá øllum teimum, sum hava við økið at gera.

Sum landsstýriskvinna í mentamálinum vóni eg, at tikið verður ímóti námsfrøðiligu stevnumiðunum í tí fólkaræðisliga anda, sum tey eru givin, og hann er, at tey í støðugum orðaskifti verða ment og endurnýggjað, lívi barnanna og øllum samfelagnum til frama.

Rigmor Dam

Landsstýriskvinna

Inngangur

Lögtingið hefur í lögtingslóg nr. 67 frá 10. maí 2000 um dagstovnar og dagrøkt í §§ 1 og 2 ásett endamálið fyri dagstovnar og dagrøktir. Í § 3, stk. 3 er ásett, at landsstýrismaðurin skal áseta reglur fyri námsfrøðilig stevnumið.

Stevnumið skulu skiljast, sum tey eru søgd – yvirskipaði mið, ið arbeiðið og virkseimið á dagstovninum er ætla at stevna fram ímóti, bæði hvat fyrireiking, útinnan og eftirmeting viðvíkur. Tey eru ætlað at vera ein eggjan til umhugsan, ikki bara um eggið virkseimi, men eisini felags pedagogiskt virkseimi. Stevnumiðini byggja á pedagogisk og etisk grundsjónarmið til umhugsan, heldur enn á ávís krøv um, hvat ið eigur at verða gjørt í tí einstaka dagstovninum.

Stevnumiðini eru ikki fyriskrivandi, men ein innbjóðing til sjálvstøðuga hugsan.

Tey taka ikki støðu til arbeiðshættir, tí dagstovnarnir eiga at fara fjølbroyttar leiðir í sínum arbeiðshættum, soleiðis sum tað hóskar seg best hjá tí einstaka dagstovninum.

Stevnumiðini taka støði í teimum serligu førleikunum, sum námsfrøðingar hava ognuð sær í síni útbúgving. Stevnumiðini síggja starvsliga førleikan hjá námsfrøðingunum sum ein dygdargóðan, pedagogiskan serførleika, bygdan á granskingargrunndaðan kunneika og afturlit í arbeiðinum við børnum, foreldrum og starvsfelagum í dagstovnunum. Hesir pedagogisku førleikar skulu taka demokratiskt sinnalag til sín. Teir skulu geva børnum og foreldrum høvi til at vera virkin í at skapa meining í gerandislívinum saman við viðurkennandi vaksnum, sum geva teimum avbjóðingar. Tílik vaksin síggja tørvin á umsorgan, spæli og læru hjá einstaka barninum eins væl og hjá barnabólkum í lívlongum ljósi.

Stevnumiðini skulu geva íblástur til at fyrireika pedagogiska arbeiðið, sum børn, námsfrøðingar, onnur starvsfólk, foreldur og aðrir natúrligir samstarvsparter skulu menna saman. Henda fyrireiking byggir á serførleikan hjá námsfrøðingum, sum hann vísir seg, tá ið hann er bestur, í einum dagstovni eyðkendur av hegnisligari nærkan til

týðningarmikil viðurskipti í barnsins lívi, eitt nú uppaling, umsorgan, mentan, sosialisering, spæl og læru.

Stevnumiðini eru grundarlagið, sum dagstovnar skulu byggja sína ársætlan á. Námsfrøðiligu stevnumiðini seta virðisgrundarlagið út í kortið, sum dagstovnar skulu byggja virkseimið á. Tey eru vegleiðandi fyri innihaldið og fyri uppgávnar í dagstovninum, og tey eru ætlað at vera ein íblástur til virkseimið.

Endamálið við stevnumiðunum er at geva leiðarum, námsfrøðingum og starvsfólkum yvirhøvur ein karm um virkseimið í dagstovnunum. Leiðarin hevur ábyrgd av, at virkseimið hevur støði í stevnumiðunum.

Stevnumiðini eru eisini ein kunning til foreldur, kommunur og myndugleikar um, hvat ein dagstovnur eigur at vera.

Stevnumiðini endurspegla mentanar- og menningaruppgávuna hjá dagstovninum og byggja á eina barnaáskoðan, har børn hava førleikar og hava ein virknan leiklut at skapa seg sjálv. Stevnumiðini greiða frá samfelagsuppgávuni hjá dagstovnunum.

Tey vísa á týðningin, sum hugburður, kunnleiki og førleiki hjá námsfrøðingum hevur fyri at møta, skilja og ala upp børn, so tey kunnu gerast virknir luttakarar í einum fólkaræðisligum samfelag.

Dagstovnurin skal byggja á eina heildarmenning og á eina læruáskoðan, har spæl, umsorgan og læru eru týðningarmiklir tættir. Sosialir førleikar og námsfrøðiliga umhvørvið eru týðandi partar av læru- og menningarumhvørvinum og læru- og menningarumhvørvinum í dagstovninum. Einstaki dagstovnurin skal harumframt greiða nærri frá sínum virkseimi í eini ársætlan og skal eisini gera greitt, hvussu hann ætlar at samstarva við frítíðarskúla, fólkkaskúla og heimini.

Stevnumiðini leggja dent á sereykennini hjá dagstovninum sum eitt pedagogiskt virkseimi.

Samfelagsuppgávan hjá dagstovnum

Uppgávan hjá dagstovnunum er at bjóða børnum undir undirvísingarskyldugum aldri eitt trygt, mennandi, avbjóðandi og læruríkt umhvørvi, sum er fyri barnsins besta.

„Løgtingslógin fevnir um virkseimið á dagstovnum og dagrøktum, sum í samráð við foreldraráðið virkar fyri uppaling og menning av børnum sambært fullgóðari námsfrøðiligari stevnu.“

*Løgtingslóg nr. 67 frá 10 mai 2000
um dagstovnar og dagrøkt*

Uppgávan hjá dagstovnum er at bjóða børnum eina uppaling og menning sambært fullgóðari námsfrøðiligari stevnu.

Dagstovnurin skal hava eina dygd, bæði námsfrøðiliga, mentanarliga, umhvørvisliga og sosialt, sum til eina og hvørja tíð er í samsvari við tann kunnleika og tað innlit, sum er um barndóm, barnaáskoðan, læruáskoðan og serligu rættindini barnsins. Dagstovnaleiðarar og námsfrøðingar eiga at halda seg væl kunnaðar um gransking og nýhugsan á dagstovnaøkinum, soleiðis at teir støðugt fylgja við í tí, sum fer fram innan námsfrøðiliga gransking.

Dagstovnurin er ein pedagogiskur stovnur, sum fyrst av øllum er til fyri børnini, men dagstovnurin er eisini eitt vælferðartilboð til smábarnafamiljur.

Dagstovnurin skal byggja á eina heildarfatan av børnum, har umsorgan, spæl, mentan og læra eru ein heild, og hann skal vera eitt umsorgar-, mentanar og læruumhvørvi, sum er til fyri barnsins besta. Barnsins besta skal altíð vera útgangsstøðið og grundarlagið fyri virkseminum í dagstovninum.

Ábyrgdin hjá dagstovnunum er at stuðla einstaka barni at mennast við øllum teimum førleikum og móguleikum, sum tey hava.

Námsfrøðiliga uppgávan hjá dagstovnunum er at tryggja, at børnini fáa eitt umhvørvi, har tey við umsorgan og tryggleika fáa avbjóðingar, sum eru hóskandi til teirra aldur og menning. Virksemið skal vera hugaligt, trygt og læruríkt hjá børnunum, og tað skal byggja á teirra áhuga.

Á dagstovnum skulu børnini hava góðar møguleikar at spæla og læra og vera virkin í einum felagsskapi. Dagstovnurin skal tryggja børnunum eitt heilsugott og rørluliga stimbrandi umhvørvi, sum gevur børnunum fjølbroyttar avbjóðingar bæði innan- og uttandura. Dagstovnurin hevur stóran týðning fyri menningina hjá børnum og skal stuðla uppundir teir stóru og fjølbroyttu lærumøguleikar, sum børn hava. Starvsfólk og foreldur eiga at arbeiða saman fyri at birta upp undir menningarmøguleikarnar hjá børnunum.

Ein týðandi partur av samfelagsuppgávuni hjá dagstovnunum er at byggja arbeiðið á fólkaræðisligt grundarlag. Hugburðurin til børn og fólkaræði í ST-sáttmálanum um barnarættindi er eitt nýbrot, og neyðugt er at geva sær stundir at umhugsa og menna eina hugsan um rættindini hjá børnum í dagstovnum, um hvussu rættindini hjá børnum skulu skiljast, og hvussu tey kunnu gerast ein partur av gerandislívinum í dagstovninum. Børn skulu hava ávirkan á egði lív, og ein partur av uppalingini er at geva børnunum møguleika at vera virkin í fólkaræðinum.

Virði

Dagstovnurin skal byggja sítt virksemi á fólkaræði og altíð virka til frama fyri barnsins besta. Børnini skulu fáa móguleikar at vera virknir luttakarar í einum fólkaræðisligum samfelag og at vera virkin í at skapa mennandi, avbjóðandi og hugvekjandi móguleikar.

Allir dagstovnar eiga at byggja sítt virksemi og innihald á tað virðisgrundarlag, sum er ásett í dagstovnalógini og í teimum altjóða sáttmálum, sum Føroyar hava bundið seg til, og dagstovnurin eigur serliga at hava í huga ST-sáttmálan um barnarættindi.

Sameindu Tjóðir samtyktu Barnarættindasáttmálin í 1989. Løgtingið staðfesti sáttmálan 9. apríl 1992. Við hesi staðfesting av Barnarættindasáttmálanum hava Føroyar bundið seg til at hava barnsins besta í huga í øllum, sum hevur við børnini at gera, soleiðis sum § 3 í sáttmálanum ásetur. Myndugleikar landsins eiga at tryggja, at teir stovnar og tær tænarastur, sum hava ábyrgdina av umsorgan og verju av børnum, taka støði í teimum ásetingum, sum hesir altjóða sáttmálar seta.

Barnarættindasáttmálin leggur dent á, at barnaárin hava virði í sær sjálvum, og á rættin hjá børnunum at koma til orðanna og at hava medávirkan á eggið lív.

Dagstovnar skulu sambært Barnarættindasáttmálanum byggja sítt virksemi á eina heildarfatan av børnum, har umsorgan, spæl, mentan og læra mynda eina heild.

Dagstovnarnir hava ábyrgdina av at skapa umstøður og tryggja, at børnini fáa síni rættindi.

Dagstovnar skulu eggja børnunum til at menna teirra sjálvstøðu og birta upp undir teirra tolsemi, so tey í orði og verki sýna sínum medmenniskjum somu virðing, sum tey sjálv vilja hava, og stuðla teimum at viðurkenna rættin hjá øðrum at hava aðra hugsan, enn ein sjálvur ella fjøldin hevur.

Dagstovnurin skal byggja sítt virksemi á etisku grundvirðini: rætt-

vísi, næstakærleika, fyrigeving, menniskjavirði og ábyrgd fyri felagsskapinum.

Dagstovnurin skal geva børnunum móguleika at menna síni skapandi evni, sum eru eitt gott grundarlag til at styrkja teirra samleika, sjálsvirðing og sjálvkenslu, og hann skal birta uppundir teirra evni at taka sær av egnum viðurskiftum á ein virðiligan og samstarvandi hátt.

Dagstovnurin skal byggja sítt virksemla á sjónarmiðið um javnstøðu millum kynini. Javnstøða millum kynini skal endurspeгла tað pedagogiska arbeiðið í dagstovninum. Dagstovnurin skal stuðla børnunum at mæta og skapa javnstøðu í samfelagnum.

Gentur og dreingir eiga at hava sama móguleika at vera sædd og hoyrd og at verða eggjað til luttøku í felagsskapinum í øllum virksemla í dagstovninum.

NEYÐUGT ER, AT STARVSFÓLKINI UMHUGSA SÍN EGNA HUGBURÐ TIL GENTUR OG DREINGIR OG HUGBURÐIN, SUM ER FRAMMI Í SAMFELAGNUM, SO KYNIÐ IKKI VERÐUR EIN AVMARKING Í TEIMUM MÓGULEIKUM OG AVBJÓÐINGUM, SUM BØRNINI FÁA.

Arbeiðið í dagstovninum skal eyðkennast av virðing og ábyrgd fyri okkara felags tilfeingi, bæði náttúru og mentan. Dagstovnurin skal leggja dent á umhvøvis- og náttúruverndarspurningar og okkara felags ábyrgd fyri lívi og heilsu. Virðingin fyri burðardyggari menning skal styrkjast, og umráðandi er at geva børnunum eina bjarta vón á framtíðina og vísa á, at í felagsskapi ber til at ávirka framtíðina.

Dagstovnurin skal leggja dent á ein heilsufremjandi hugburð, sum fevnir um bæði líkamliga, sálarliga og sosiala vælveru.

Dagstovnurin hevur eina serliga ábyrgd fyri at skapa rúmd og lærumóguleikar hjá øllum børnum.

Børn, sum hava serlig rættindi, eiga at stuðlast við tiltøkum, sum skapa fjølbroyttar móguleikar at mennast.

Áskoðan á börn og barnaár

Barnaáskoðanin hefur avgerandi ávirkan á, hvørjar móguleikar börnini fáa at menna og menta seg í dagstovninum. Vit hava øll eina mynd av, hvat eitt barn er, og henda mynd hefur røtur í okkara mentan, kunnleika, persónligu royndum, og eisini í okkara vónum til framtíðina.

Myndin av barninum broytist eftir tíð og stað. Einaferð í tíðini var hugtakið barndómur ikki til. Börnini vóru smá vaksin. Við hugtakinum barnaáskoðan seta vit ljósið á barnið og lata upp fyri spurninginum: Hvussu síggja vit barnið, hvør er okkara barnaáskoðan, og hvørja ávirkan hefur henda myndin av barninum á pedagogiska virksemd í dagstovnunum?

Tað er okkara fatan av, hvat eitt barn er, og hvat tað kann verða, sum skapar barnið.

Ein fatan av barninum hefur verið, at menningin kemur av sær sjálvari, og at tað meira ella minni ber til at siga frammanundan, hvussu menningin verður, uttan at hugsa um, hvørjum umhvørvi börnini vaksa upp í. Henda hugsanin bygd á, at menningin fór fram eftir einum serligum mynstri, uttan at hugsa um, hvørja ávirkan tað menniskjaliga samskiftið og tíð og stað høvdu á móguleikarnar hjá barninum. Henda fatan av barninum læt upp í hendurnar á vísindunum at gera av fyri okkum, hvat eitt barn er, og hvat barndómur er.

Tann fatanin av børnum, sum tey, sum arbeiða við børnum hava, hefur stóra ávirkan á teir móguleikar, sum börnini fáa. Okkara barnaáskoðan hefur ávirkan á, hvussu vit samskifta við børn, og á tað umhvørvið, sum vit skapa børnum, har tey skulu mennast og mentast. Starvsfólk á dagstovnum mugu støðugt hugsa um, hvussu tey síggja barnið, og hvør hugsan og hugburður stýrir teimum.

Barnaáskoðanin, sum hefur støði í nýggjari gransking, og sum Barnarættindasáttmálin tekur støði í, vísir á, at barnið verður til í menniskjaligum samskifti, sum er bundið at tíð og stað, og at ikki ber til at siga, at børn eru á ein ávísan hátt. Børn eru ymisk,

og hvørt barn og hvør barndómur lagast eftir, hvussu vit hugsa um og skilja børn og barndóm.

Tær valdandi myndirnar av børnunum hava ávirkan á okkum, vit taka tær til okkum og gera tær til ein part av okkum.

Áskoðanin á børn, sum alheimssamfelagið við Barnarættindasáttmálanum á odda hefur tikið til sín, er ein mynd av einum ríkum barni, sum er ríkt uppá móguleikar, sterkt, máttmikið og dugandi, og sum skal hava móguleikar at hava ávirkan á egið lív. Henda barnaáskoðanin setur nýggj krøv til pedagogisku uppgávuna og pedagogiska innihaldið. Dentur skal leggjast á tað leitandi, undrandi og forvitna barnið. Tað hefur týðning at síggja børnini við øllum teirra móguleikum og førleikum, og at síggja tað, sum børnini eru áhugað í. Tað er undranin hjá børnunum, sum skal vera stýrandi í dagliga pedagogiska virkseminum.

Barnaáskoðanin skal vera til støðuga umrøðu, og tað koma støðugt nýggjar myndir, sum føra til nýggj orðaskifti. Tað er neyðugt at halda lív í tílíkum kjaki, at seta nýggjar spurningar og ikki at steðga upp við einum endaligum svári, tí eingin endaligur sannleiki er til.

Børnini eru virkin í skapanini av egnum lívi, og tað merkir, at starvsfólkini mugu lurta eftir børnunum, og ikki bara gera soleiðis, sum vit halda er best eftir okkara sannføring.

Alt virksemið má taka støði út frá myndini av tí ríka barninum, og tað er á hetta, at alt starv á dagstovnum skal byggja sítt virksemi.

Spæl

Fyri børn er spæl lívsneyðugt, og í spælinum menna tey ein samansettan førleika. Spæl og spælimøguleikar eru kjarnin í dagstovnavirkseminum, og børnini eiga at fáa ríkar og fjølbroyttar møguleikar at spæla. Spæl er avbjóðingar og ikki bert upplivingar.

Børnini mennast sosialt, kensluliga og rørsluliga, og spælið er ein týðningarmikil táttur í læruni hjá børnum, sum stimbrar teirra samskiftisførleika og mennir teirra vit og skil. Í spælinum ogna børnini sær fjølbroyttar royndir, og spælið er ein læritilgongd. Nógv góð læra er í spælinum. Spæl er eyðkent av fríum vilja, børnini spæla av sær sjálvum. Spælið er spontant og byrjar knappliga.

Spælið styrkir evnini hjá børnunum og gevur teimum ríkar møguleikar at arbeiða við granskandi spurningum.

Øll vita, hvussu tað kennist at spæla, men granskarar hava ilt við at semjast um eina allýsing av spæli. Men tá ið vit spæla, vita vit, hvat spæl er.

Spæl er ein almennur førleiki, og børn hava serliga góðan og stóran førleika at spæla. Hjá teimum er tað ein týðningarmikil partur av lívinum, sum gevur teimum gleði og stuttleika og styrkir teirra skapandi evni og skapandi hugsan. Spælið hjálpir teimum at skilja umheimin, at taka umheimin til sín og at kannað og granska umhvørvið. Spælið hevur virði í sær sjálvum og er ein natúrligur virkisháttur hjá børnum.

Í samspæli við børnini hava námsfrøðingar ábyrgdina av, at børnini fáa fjølbroyttar og ríkar møguleikar at „finna uppá“ og møguleikar til nýskapan í spælinum. Námsfrøðingarnir eiga at hava í huga, at børnini fáa íblástur til spælið, so tey støðugt finna nýggjar og forvitnisligar spurningar at arbeiða við. Børnini eiga at fáa møguleikar at vera áhaldandi og fáa stundir til at undrast og fordjúpa seg.

Bæði innan- og uttandura eigur at vera skipað soleiðis fyri, at umhvørvi er stimbrandi fyri hugflogið hjá børnum og skal leggja upp til fjølbroyttar møguleikar við fjølbroyttum tilfari, sum gevur hugskot til nýggjar hættir til innihald og spæl.

Læra og kunnleiki

Umframt at børnini skulu trívast og fáa umsorgan, hava tey eisini rætt at læra, rætt til avbjóðingar og rætt til at seta undrandi og forvitnisligar spurningar

Børn hava nógvar førleikar, og hetta setur krøv til pedagogiska innihaldið. Børn skulu fáa fjølbroyttar menningar- og lærumøguleikar, og tað er barnsins áhugi, sum skal vísa vegin og hava ávirkan á innihald og móguleikar í tí pedagogiska arbeiðinum. Umráðandi er at mæta áhuganum hjá børnunum at læra og geva teimum fjølbroyttar móguleikar at læra í samskifti við onnur børn.

Børn eru sjálvstøðug menniskju og hava rætt til meðávirkan á egilív. Tey eru virknir medskaparar av nýggjum kunnleika og vitan og skulu fáa høvi at skapa meining og innihald, meðan tey eru í lærutilgongdini. Børn læra í samspæli og samskifti við onnur børn og vaksin, og læran er samantvinnad við spæl, mentan, umsorgan og undran. Undranin og forvitnið hjá barninum skal vera grundarlagið undir teimum spurningum, sum námsfrøðingar viðgera og kanna saman við børnunum.

Námsfrøðingarnir eiga at stuðla børnunum at fáa gleði av øllum teirra evnum. Tey mugu fáa høvi at liva eitt lív við mennandi læru, og havast má í huga, at tey fyrstu barnaárin eru tey týðningarmestu læruár okkara. Námsfrøðingarnir birta uppundir lærutilgongdina hjá øllum børnunum, frá teimum yngstu til tey elstu í dagstovnum, tí øll skulu fáa móguleikar at læra og mennast. Lærumøguleikar eru alt lívið, men tey fyrstu árin eru tey týðningarmestu, og tað er tá, at grundarlagið fyri lívlangari læru verður lagt.

Børnini mugu fáa álit á og innlit í egnar førleika at læra seg at læra og mugu verða stuðlað í teirra undran, áhuga og forvitni, heldur enn eini stremban eftir at røkka ásett kunnleika- og førleikamál. Tað er lærutilgongdin, sum hevur størstan týðning.

Arbeiðið skal skipast soleiðis, at børnini fáa móguleikar at knýta vinarbond, tí tað góða sambandið við onnur børn og vaksin er ein fortreyt fyri læru og gleði.

Undran, forvitni, virkishugur og áhugi skulu mennast og stimbrast. Grundarlagið er ein granskandi arbeiðsháttur. Undranin og forvitnið hjá børnunum skal vera stýrandi. Øll læra byggir á tað, sum vekur okkara áhuga, tí áhugin er drívmeigin.

Námsfrøðingarnir mugu taka støðu til, hvussu barnið støðugt kann mennast í síni lærutilgongd og síni kunnleikaskapan, og støðugt umhuga sítt arbeiði og sína uppgávu. Barnaáskoðanin og læru-áskoðanin, sum eru frammi í dag, seta nýggj krøv til pedagogikkina. Námsfrøðingar eiga at hava í huga, hvussu teir skapa eitt stimbrandi umhvørvi, har børnini fáa móguleika at varðveita og menna tað, sum tey hava í sær, hvussu teir varðveita undranina og forvitnið hjá børnunum, so tey læra at hugdýpa seg og finna gleði og stuttleika í tí, tey gera. Tað er ábyrgdin hjá námsfrøðingunum at síggja tað, sum børnini eru upptikin av, og eiga at hava í huga, at børnini finna gleðið í tí, sum tey gera.

Umsorgan og uppaling

Í góðari umsorgan eru nógvir móguleikar til læru og menning, og uppgávuvarnar at menna og menta skulu renna saman í eina heild, so umsorganin styrkir læruna, og læran styrkir umsorganina. Umsorgan er grundarlagið undir menningar- og mentanarmóguleikum hjá børnum, og læran hongur óloysiliga saman við umsorgan.

Tað hevur stóran týdning fyri tað einstaka barnið, at dagstovnurin leggur dent á eina fjølbroytta umsorgan, sum hevur virði í sær sjálvum.

Umsorgan hevur bæði eina likamliga, eina kensluliga og eina mennandi og mentandi síðu. Tann likamliga umsorganin er eyðkend av at síggja, nær barnið hevur tør á mati, reinføri og hvíld. Tann kensluliga umsorganin er eyðkend av tryggleika og einum persónligum og kensluligum sambandi við børnini. Tað hevur týdning, at starvsfólkini í dagstovninum eru nærverandi og kunnu liva seg inn í verðina hjá børnunum og síggja, at børnini hava tør á tilknýti og felagsskapi. Børnini skulu fáa móguleikar at vísa umsorgan fyri hvørjum øðrum og at síggja tað serstaka hjá hvør øðrum.

Góð umsorgan er ein fortreyt fyri menning og læru. Børn eru virknir medskaparar av egnum lívi, og tí er tað ikki nóg mikið, at umsorganin bert tekur stóði í likamligu og kensluligu síðuni av umsorganini. Professionella umsorganin skal geva børnunum nógvar og fjølbroyttar móguleikar at mennast og mentast. Avbjóðingin hjá námsfrøðingunum er at kveikja áhuga og forvitni hjá børnunum, so at børnini finna sína egnu drívmegi, orku og ætlanir til at læra og at skapa seg sjálvan. Grundgevingin fyri umsorgan skal taka stóði í, at børn eru medmenniskju, og at tey eru ein partur av samfelagnum.

Hugburðurin hjá starvsfólkunum til umsorgan skal eyðkennast av eini eggjan, sum stimbrar børnini at menna allar sínar førleikar og verða eyðkend av gleði, forvitni og skapan, umframt virðing fyri hvørjum øðrum.

Dagstovnurin skal ala upp børnini at virka í einum demokratiskum samfelagi, har tey fáa innlit og ávirkan á síni rættindi, sínar skyldur

Sosialir førleikar

Dagstovnurin skal byggja sítt virkseimi á fólkaræðisligan grundvøll, har børn, starvsfólk og foreldur eru virknir luttakarar. Dagstovnurin skal bera so í bandi, at børnini fáa móguleikar at uppliva og finna gleði í góðum felagsskapi.

Góðar royndir og upplivingar við vinum og í góðum vinalag við javnaldrar hava stóran týdning fyri, at børnini menna sínar samspælsmóguleikar. Dagstovnurin hevur ein týðandi leiklut fyri sosialari menning.

Øll børn í dagstovnum skulu hava móguleika at luttaka í virkseimi, sum hevur týdning fyri tey. Á tann hátt fáa tey móguleika at uppliva egnan dugnaskap og egnan førleika. Børn, sum fáast við tað, sum vekur teirra áhuga og forvitni, og sum hevur týdning fyri tey, finna styrki í at uppliva egnan førleika, at royndir at ganga egnar leiðir, og at finna egnar loysnir. Hetta mennir teirra sosiala førleika.

Eitt av høvuðsmálunum hjá dagstovninum er, at børnini gerast sjálvstøðug og hava gott sjálvsálit.

Dagstovnurin skal geva børnum móguleika til virkna luttøku og at ávirka felagsskapin.

Tað er í vinalagnum, at børnini fáa móguleika at seta seg í støðuna hjá øðrum, læra at samstarva, vísa ábyrgd, samkenslu, og læra at loysa tvístøður.

Sosialur førleiki er at vera virkin og at taka ábyrgd saman við øðrum. Henda førleika menna børnini í góðum felagsskapi við børn og vaksin, sum er eyðkent av gleði, humor og estetiskum upplivingum. Hetta eigur at vera eitt eyðkenni fyri lívið í dagstovninum.

Fyri at menna góðar sosialar førleikar eigur dagstovnurin at geva børnunum nógvar og fjølbroyttar móguleikar at samstarva.

Børn læra sosialan førleika í samskifti við onnur, og tað er í samskiftinum, at børnini kunna menna eina góða sjálvsmynd. Børn, sum hava góðan sosialan førleika, hava størri móguleikar at vera virkin í kjaki, at halda samskiftið við líka, laga seg at broyttum umstøðum, og

NOTUR

at gera sína ávirkan galdandi. Tað er her, at sjálvsálitið, sjálvsfatanin, samstarvsevni, ábyrgdin og samkenslan fáa møguleika at vaksa.

Arbeiðshættirnir í dagstovninum skulu eggja børnunum til at arbeiða bæði saman við øðrum børnum og starvsfólki. Tí tað er í felagskapinum, at børn menna sín persónliga og sosiala førleika.

Góður sosialur førleiki er grundarlagið undir einum innihaldsríkum og góðum lívi hjá tí einstaka.

Pedagogiska umhvørvið

Børn hava rætt til eitt pedagogiskt umhvørvi við áhugaverdum innihaldi, sum gevur íblástur til spæl og læru, og skal geva børnunum fjølbroyttar móguleikar og avbjóðingar.

Dagstovnarnir eru til fyri børnini, og dagstovnurin og alt umhvørvið í stovninum skal fyrst av øllum vera eitt umhvørvi, har børn fáa góðar námsfrøðiligar avbjóðingar.

Tað pedagogiska umhvørvið, sum eisini verður kallað tann triði pedagogurin, er karmar bæði inni og úti, s.s. arkitekturur, innrættan, tilfar, og eisini dagsskipan, skipan av tíð, reglur, bæði óskrivaðar og skrivaðar, ósjónligar og sjónligar, rutinur og mannagongdir. Allir hesir tættir hava ávirkan á móguleikar hjá børnum at mennast og mentast og ávirka teirra sjálvsfatan og samleikan.

Tað pedagogiska umhvørvið skal geva børnunum góðar og fjølbroyttar móguleikar at skapa seg sjálvan í samspæli við onnur og geva teimum nógv at hugsa um og takast við. Bæði innan- og uttandura-umhvørvið skal vera avbjóðandi, vekja forvitni og undran og viljan at læra. Rúmið skal vera innbjóðandi og týðiliga eitt umhvørvi til virksemlu, har nóg mikið er av fjølbroyttum tilfari og amboðum at birta upp undir spæli- og granskingarhugin.

Barnið skal kunna skifta millum ymiskt virksemlu. Pláss skal vera fyri hugskotunum hjá børnunum til spæl og læru bæði innan- og uttandura. Uttandura skulu børnini hava góðar móguleikar bæði á góðum spælipláss, í nærumhvørvinum og úti í náttúruni.

Innanduraumbvørvið skal leggjast soleiðis tilrættis, at tað stuðlar samskiptinum millum børn, starvsfólk og foreldur og gevur fjølbroyttar móguleikar at spæla og at arbeiða, bæði í stórum og smáum bólum. Umhvørvið skal kunna broytast eftir broyttum tørvi og áhuga hjá børnunum.

Tilfarið í dagstovninum skal hava fjølbroyttar móguleikar og vekja áhuga og forvitni hjá børnum í ymiskum aldrum. Leikur og tilfar

Menning og læra

Virksemið í dagstovninum skal geva börnunum móguleika at skilja seg og sítt umhvørvi. Granskan, undran, lívsgleði og forvitni er grundarlag undir pedagogiska virkseminum saman við royndum, áhuga og tí, sum hevur týdning fyri børn.

Í dagstovninum renna umsorgan og pedagogikkur saman í eina eind í einum virksemi, sum sær til alt barnið allan dagin.

Á dagstovnum læra børn gjøgnum spæl og við luttøku í gerandisliga virkseminum bæði innan- og uttandura. Tey læra í samspæli og samskifti við onnur børn, og tá ið námsfrøðingar og onnur starvsfólk stuðla teimum og kveikja teirra áhuga.

Dagstovnurin skal støðugt geva börnunum nýggjar avbjóðingar og stuðla fjølbroyttu menningini og læruni hjá börnunum. Menningar- og lærumøguleikarnir, sum eru nevndir niðanfyri, skulu samvirka og treyta hvønn annan. Tey mynda eina heild og eiga ikki at standa einsamallir.

Menningar- og lærumøguleikarnir í dagstovninum skulu byggja á eina hugsan um eina heildarmenning hjá barninum og vera partur av spælinum hjá barninum. Teir skulu byggja á áhugan og royndirnar hjá börnunum og stuðla fjølbroyttu menning barnanna út frá teirra fortreytunum.

Á dagstovnum skulu børn fáa fjølbroyttar móguleikar at:

- menna sín samleika
- njóta friðin og hvíla
- menna undran, forvitni og áhuga til at spæla og læra
- menna sína sjálvstøðu og menna álitid á egin evni og egnar fortreytir
- menna síni evni til at virka í bólki, at knýta vinabond, at klára tvístøður, at skilja rættindi og skyldur og at taka ábyrgd av felags reglum
- fáa innlit í og menna egna mentan, og menna kensluna og virðingina fyri øðrum mentanum

- tosa saman um ymiskar spurningar og í samrøðum og frásøgu fáa móguleikar at viðgera grundleggjandi spurningar
- menna sítt mál og sín samskiftisførleika við fjølbroyttum móguleikum at útrykkja seg
- hoyra søgur, syngja, ríma, kvøða, siga frá, gera søgur og yrkja
- menna sín áhuga fyri myndum, teksti og ymiskum miðlum, og menna sín førleika at brúka, tolka og samtala um hetta
- taka lut í umrøðum um ymiskar heimspekiligar spurningar og síggja fjølbroyttar móguleikar og løysnir
- kannar, gera royndir, granska og hugleiða um náttúruvísind og tøkni á fjølbroyttan hátt
- byggja og skapa við fjølbroyttum tilfari og amboðum
- menna sína fatan fyri ringrásini í náttúruni, og hvussu menniskja, náttúra og samfelag hava ávirkan á hvørt annað, og kunna seg um vøkstur og djóralív og onnur fyrbrigdi í náttúruni
- menna sína fatan fyri stóddfrøðiligum og náttúruvísindaligum hugtøkum, tølum, mongdum, mynstrum og teirra týðningi
- menna sín førleika at kunna seg í tíð og rúmd
- menna síni skapandi evni, njóta at taka lut í skapandi virksemini og gleðast um tað, tey skapa
- njóta og skapa tónleik, myndlist og sjónleik
- arbeiða við fjølbroyttum tilfari
- útrykkja upplivingar, tankar og royndir á ymiskan hátt í spæli, myndum, formi, rørslum, sangi, rútmikki, tónleiki, dansi og drama
- taka virknan lut í at skapa barnamentan
- uppliva list á ymiskum økjum
- menna sínar rørslur og kropsfatan og týðningin av góðari heilsu, góðum kosti og vælveru

Eftirmeting og menning

Námsfrøðilig eftirmeting hefur til endamáls at seta ljós á pedagogiska arbeiðið.

Pedagogiska virkseimið, skipanin av arbeiðinum, innihaldið og arbeiðsgongdin verða eftirmett. Eftirmetingin skal taka støði í galdandi lóggávu, stevnumiðum og ársætlan.

Pedagogisk eftirmeting er gróðrarbotnur fyri menning av pedagogiska arbeiðinum og stuðlar menningini av virkseminum, so øll børn kunnu fáa best møguligar fortreytir til at trívast, læra og mennast. Tað eru ikki børnini, sum skulu eftirmetast, men skipanin av arbeiðinum, innihaldið og arbeiðsgongdin.

Í eftirmetingini eiga børnini at vera hoyrd. Eftirmetingin skal m.a. hyggja eftir, um virkseimið tekur støði í royndum, fortreytum og áhuganum hjá børnunum. Innlitið hefur stóran týdning fyri framhaldandi menning av virkseminum í dagstovninum.

Menning, mentan og læra barnsins fara fram í samspæli við umhvørvið. Tað pedagogiska virkseimið er ávirkað av ytri karmum og krøvum, sum starvsfólkini í dagstovninum hava avmarkaða ávirkan á. Tí eiga eftirmetingar at taka støðið í, hvussu dagstovnurin arbeiðir við pedagogiska virkseminum, hugsjónunum og ætlanunum samsvarandi givnum fortreytum.

Í eftirmetingini skal dagstovnurin taka sjónarmiðini við hjá teimum ymisku áhugapørtunum, – bæði starvsfólkunum, børnunum og foreldrunum, bæði fyri at tryggja fólkaræðið og fyri at fáa breidd og fjølbroytni í eftirmetingina.

Pedagogisk dokumentasjón er grundarlag fyri felags umhugsni og refleksjón millum námsfrøðingar og støði undir námsfrøðiligum kjaki og refleksjón í starvsfólkabólkinum, sum eftirmeting og planlegging eru grundað á.

Dagstovnurin er ein lærandi organisasjón. Námsfrøðingarnir skulu vera í eini støðugari menning ogugu hava førleika at eftirmeta bæði

Tilrættisleggjan av pedagogiska innihaldinum og ársætlan

Á dagstovninum skal fara fram eitt pedagogisk virkseimi, sum skal leggjast tilrættis, dokumenterast og eftirmetast. Við støði í námsfrøðiligu stevnumiðunum og áhuganum hjá børnunum skal hvør dagstovnur leggja sítt virkseimi til rættis, so børnini fáa góðar møguleikar at mennast og mentast.

Stovnurin er til fyri børnini, og áhugin hjá børnunum skal vera stýrandi fyri innihaldið og umhvørvið á dagstovninum. Arbeiðið skal leggjast til rættis, so at innihaldið tekur støði í tí, sum hevur týðning fyri tað, sum børnini halda.

Arbeiðið skal leggjast tilrættis, so tað tekur støði í vitan og kunnleika um menning og læru barnanna bæði sum einstaklingar og sum bólkar.

Dagstovnar skulu hava eina ársætlan. Stovnurin kann harumframt gera ætlanir fyri styttri tíðarskeið, og dagstovnurin kann eisini hava tørv á at gera langtíðarætlanir fyri at fáa eitt betri heildaryirlit.

Í ársætlanini skal støða takast til, hvussu dagstovnurin ætlar at arbeiða fram ímóti námsfrøðiligu stevnumiðunum, og hvørjar pedagogiskar hugsjónir dagstovnurin byggir starvið á. Ætlanin skal kunna um, hvussu dagstovnurin ætlar at arbeiða við umsorgan, uppaling, spæli og læru. Greiðast skal frá, hvat dagstovnurin ætlar at arbeiða við komandi árið, s.s. serlig tiltøk fyri børnini, foreldrafundur, fakligir dagar, hvussu samstarvið við frítíðarskúla og fólkaskúlan skal skipast og ymiskar praktiskar upplýsingar um virkseimið á tí einstaka stovninum. Í ársætlanini skal støða takast til, hvussu børnini skulu hava meðávirkan á arbeiðið á dagstovninum.

Arbeiðið skal leggjast tilrættis, so at børnini kunnu koma framat við sínum hugskotum, og pláss skal vera fyri tí, sum knappliga stingur seg upp.

Í ársætluninni skal virksemið seinasta árið eftirmetast, og setast skal út í kortið, hvussu virksemið kann bætast. Námsfrøðiligi leiðarin hevur ábyrgd av, at ársætlunin verður gjørd, og hon skal gerast í samráð við námsfrøðingar og onnur starvsfólk.

Ársætlunin skal vera eitt livandi arbeiðsskjal, sum skal eftirmetast og endurskoðast.

Ársætlunin er fyrst av øllum arbeiðsambóðið hjá starvsfólkunum, so tey alla tíðina kunnu taka støðu til, um tey eru á rættari kós, um tey skulu rætta kósina, ella seta kósina av nýggjum.

Harumframt er ársætlunin ein fortreyt fyri, at foreldur kunnu gera sína ávirkan galdandi.

Í ársætluninni skal verða greitt frá møguligum menningararbeiði, ið fer fram í stovninum. Menningararbeiðið er eitt miðvíst arbeiði, sum skal føra til broytingar, nýhugsan og bóta um virksemið.

Áðrenn farið verður undir sjálvt menningararbeiðið, verður ætlan gjørd, sum ásetir endamálið við menningararbeiðinum, tíðarætlun, hvussu menningararbeiðið verður skipað, arbeiðshættir, og hvussu eftirmetingin verður framd.

Meting skal gerast av, hvat ið er komið burtúr menningararbeiðinum, og royndirnar eiga at koma øðrum dagstovnum til góðar.

Samstarv við heimini

Dagstovnurin hevur eina týðningarmikla uppgávu sum forum hjá børnum og smábarnaforeldrum, og hann hevur eina serliga uppgávu sum mentanarberi.

Hugtakið heim og foreldur merkir bæði foreldur og møgulig onnur avvarðandi.

Foreldrini eru høvuðspersónarnir í lívinum hjá barninum. Tey hava høvuðsábyrgd av umsorgan, mentan og menning barnsins. Arbeiðið í dagstovninum skal fara fram í tøttum og álitisvekjandi samstarvi við heimini. Saman við heimunum skal dagstovnurin geva børnunum bestu fortreytir fyri ríkari og fjølbroyttari mentan og menning.

Foreldrini skulu, innan karmin í námsfrøðiligu stevnumiðunum, hava møguleika at hava ávirkan á virkseimið í dagstovninum. Tað er ein fortreyt, at dagstovnurin er týðiligur og greiður í sínum pedagogiska arbeiði, málum og innihaldi og sínum pedagogisku hugsanum.

Dagstovnurin ger serliga ætlan fyri, hvussu tikið verður ímóti børnum og foreldrum, tá ið børnini byrja í dagstovninum, so tey fáa eina góða byrjan í stovninum.

Øll, sum arbeiða í dagstovninum, skulu hava virðing fyri foreldrunum og hava ábyrgd av at menna eitt álitisvekjandi samband millum starvsfólkini í dagstovninum og familjurnar hjá børnunum.

Námsfrøðingarnir hava ábyrgd av, at øll børn saman við foreldrunum fáa eina góða kunning um mál av týðningi í dagstovninum. Tey eiga javnan at hava samrøður við foreldrini um trivnað, læru og menning hjá børnunum, bæði í og uttan fyri dagstovnin.

Starvsfólkini eiga at geva foreldrunum møguleika at hava ávirkan á, hvussu arbeið verður við pedagogisku málunum, og tey eiga at hava sjónarmiðini hjá foreldrunum við í huga, tá ið virkseimið verður fyrrireikað og útint. Foreldrini eiga at vera hoyrd, tá ið virkseimið verður eftirmett, og foreldrini skulu hava innlit í, hvussu dagstovnurin arbeiðir, og hvørjum barn teirra er upptikið av í dagstovninum.

Spurningar um trivnað og menning barnsins og pedagogiska virkseimið skulu javnan umrøðast saman við foreldrunum og børnunum.

Góð skúlabyrjan

Hvør aldursbólkur og hvørt barn hevur síni serligu eyðkenni, og hvør aldursbólkur og hvørt einstakt barn eigur at fáa avbjóðingar, sum hóska til aldursbólkin og einstaka barnið. Tað árið, barnið fyllir seks ár og skal í frítíðarskúla og skúla komandi skúlaár, eiga námsfrøðingar í samstarvi við børnini at skipa fyri serligum møguleikum og avbjóðingum fyri at virka í bólkum. Hetta er ein liður í teirra yvirgongd úr dagstovni til fólkaskúla og frítíðarskúla.

Eins og fyri alt virkseimið í dagstovninum eigur arbeiðið við teimum elstu børnunum at taka støði í barnsins undran og forvitni, har tey fáa góðar møguleikar at arbeiða sum medgranskarar. Tað er grundarlag undir lívlangari læru. Undran og forvitni stimbra børnini at læra, og spælið skal framhaldandi vera grundstøðið í øllum virkseimi og lærumøguleikum, sum børnini fáa.

Ein góð skúlabyrjan skal fyrireikast, so børnini fáa góðar møguleikar at fella til í nýggja umhvørvinum. At fara úr dagstovni í skúla er stór broyting bæði fyri børn og foreldur. Børnini skulu fáa møguleika at kunna seg við umhvørvið og starvið í skúlanum, og havast skal í huga, at seinasta árið í dagstovninum og fyrsta árið í skúlanum hava stóran týdning fyri lívlongu læruna hjá børnunum.

Læra og uppaling í skúlanum byggja á tær royndir, sum børnini hava fyri at skapa teimum tryggleika og nýggjar lærumøguleikar. Tað, sum børnini hava fingist við heima og í dagstovninum, eigur at vera grundarlagið, sum fólkaskúlin og frítíðarskúlin byggja sítt virkseimi á.

Dagstovnurin skal stuðla barninum, so tað fær ein góðan gróðrarbotn fyri framhaldandi mentan og menning í frítíðarskúla og fólkaskúla.

Tá tíðin nærkast, at barnið skal byrja í frítíðarskúla og fólkaskúla, hevur dagstovnurin eina serliga skyldu at leggja eina lagaliga ætlan fyri skiftinum til rættis. Ætlanin eigur at vera ein partur av ársætlanini hjá bæði dagstovni, frítíðarskúla og skúla. Hon skal taka støði í at gera tað forvitnisligt og áhugavert fyri barnið at fara í frítíðarskúla og fólkaskúla, og eigur hon at vera lógð soleiðis til rættis,

at börnini longu frá fyrsta skúladegi fáa so góðar lærumøguleikar, læruumstøður og menningar- og mentanarmøguleikar sum til ber.

Í ætlanini skal greiðast frá, hvussu samstarvið og skiftið millum dagstovn, frítíðarskúla og fólkaskúla skulu skipast, so skiftið hjá barninum verður so lagaligt sum gjørligt. Starvsfólk í dagstovni, frítíðarskúla og fólkaskúla eiga at samstarva og kunna hvønn annan um hugsjónarligt innihald og starvshættir hjá hvørjum øðrum.

Í samstarvinum um skiftið er tað barnið, sum hevir størstan týðning. Øll tiltøk, sum vera sett í verk fyri at lætta um yvirgongdina, skulu taka støði í tí, sum er best fyri barnið. Dagstovnurin, frítíðarskúlin og skúlin hava felags ábyrgd av, at börnini møta tí ókenda við forvitni og við álit á egnar fortreytir og førleikar, og eiga at hugsa um, hvussu tey kunnu lætta um allar tær broytingar, sum vera í lívinum hjá børnunum, tá ið tey fara í skúla, bæði viðvíkjandi læru og skúlalívi í síni heild.

Børn eiga á ein góðan hátt at fáa høvi til at siga farvæl við dagstovnin og at fáa høvi at taka samanum dagstovnatíðina. Arbeiðið eigur at leggjast soleiðis til rættis, at börnini gleða seg at byrja í skúlanum, og at tey uppliva ein samhang millum dagstovn, frítíðarskúla og skúla.

Persónsupplýsingar

Í nøkrum førum kann tað vera gott fyri menningar- og lærumøguleikarnar hjá børnum, at dagstovnurin letur upplýsingar um tað einstaka barnið víðari til skúlan. Men tað er bert í heilt serstøkum førum, at upplýsingar um børn kunnu latast víðari.

Upplýsingar kunnu bert fara víðari, um foreldrini veita samtykki fyri hesum, og foreldur og børn skulu hava innlit og ávirkan á tær upplýsingar, sum verða lætnar skúlanum. Upplýsingarnir skulu leggjast dent á førleikarnar hjá børnunum, á tað, sum börnini duga og megna, og hvat tey skulu hava serligan stuðul til.

Málsviðgerð skal samsvara við galdandi lóggávu um persónsvernd.

Fyri børn, sum hava rætt til serligt tillagað umsorgar- og læruumhvørvi, hevir eitt tætt samstarv millum dagstovn, frítíðarskúla,

NOTUR

skúla og foreldur stóran týdning. Um tað er neyðugt við stórari og umfatandi tilrættisleggjing, má samstarvið fáast í lag í góðari tíð.

Dagstovnalógin

Nr. 67

10. maí 2000

Løgtingslóg um dagstovnar og dagrøkt, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 38 frá 9. maí 2006

Hendan lóg er givin út sambært § 2 í rikislóg nr. 315 frá 17. maí 1995 “om sociale ydelser på Færøerne”.

§ 1. Løgtingslógin fevnir um virkseml á dagstovnum og dagrøktum, sum í samráð við foreldraráðið virkar fyri uppaling og menning av børnum sambært fullgóðari námsfrøðiligari stevnu.

Endamál

§ 2. Endamálið við námsfrøðiliga arbeiðinum á dagstovninum og dagrøktini er:

- við umsorgan, í tryggum og barnavinarligum umhvørvi, at menna og menta børnini á fullgóðan hátt og í samvinnu við foreldrini at geva børnunum eina kristna og síðalagsliga uppaling,
- at menna barnanna andsfrælsi, tøllyndi, javnvirði og fólkaræði,
- at búgva børnini til innlivan, samavgerð, samábyrgd, rættindi og skyldu í einum fólkaræðisligum samfelag,
- at menna tey skapandi evnini hjá børnunum við atlit til at styrkja teirra samleika, sjálsvirði, sjálvskenslu og evni til at taka sær av egnum viðurskiftum á ein friðarligan og samstarvandi hátt,
- at tryggja børnunum eitt heilsugott og rørsluliga stimbrandi umhvørvi innandura og við uttanumøki, sum hóskar til barnsins aldur og førleika,
- í samstarvi við heimini at styrkja um barnsins fjølbroyttu menning í tøttum samspæli við náttúruna.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin veitir kommununum ráðgeving og vegleiðing í námsfrøðiligum spurningum.

Uppgávur

§ 3. Kommunan kann geva børnum, sum búgva í kommununi, tilboð um pláss á dagstovni og dagrøkt og hevur ábyrgdina fyri virkseminum. Dagstovnur sambært hesi lóg er vøggustova, barnagarður, frítíðarheim o.a. Dagrøkt sambært hesi lóg er ansing av børnum í heiminum og á spælistovum.

Stk. 2. Dagstovnar og dagrøktir hava opið gerandisdagar í dagtímunum, men kommunan kann eftir tilmæli frá barnaverndarnevndini geva loyvi til, at dagstovnar kunnu hava opið alt samdøgrið ella í vikuskiftinum

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um námsfrøðiliga stevnumiðið, starvsfólkasamanseting og virksemið á dagstovnum og dagrøktum.

§ 4. Foreldur ella verji at børnum søkja um dagstovna- ella dagrøktarpláss í tí kommunu, har barnið er skrásett búgvandi. Kommunan kann tó loyva barni pláss, sum ikki er skrásett í kommununi.

Stk. 2. Kommunurnar gera upptøkureglur, sum skulu góðkennast av landsstýrismanninum.

§ 5. ¹⁾ Børn við serligum tørv hava rætt til tilboð um pláss á dagstovni og dagrøkt á jøvnum føti við onnur børn, sum búgva í kommununi, sambært § 3.

Stk. 2. Til børn við serligum tørv verða veittar nøktandi hólsumstöður og námsfrøðilig tilboð.

Stk. 3. Í ivamálum um tilboð skal veitast sambært hesi lóg, skal málið ávísast víðari til Almannastovuna, ið tekur avgerð.

§ 6. Avvarðandi kommuna og foreldur rinda tær útreiðslur, sum standast av virkseminum sambært hesi lóg. Foreldragjaldið skal tó í mesta lagi vera 30% av rakstrarútreiðslunum.

Stk. 2. Húsaútreiðslur verða rindaðar av kommununi.

Stk. 3. Kommunan kann í samband við góðkenning av skipan sambært § 7, stk. 2, víkja frá gjaldsásetingini sambært hesi grein.

Stk. 4. ¹⁾ Serligar útreiðslur, ið standast av tilboðum sambært § 5, stk. 1 og 2, verða rindaðar av kommununi. Hesar útreiðslur ávirka ikki foreldragjaldið sambært stk. 1, 2. pkt.

²⁾ § 6a. Figgjarligt frípláss, antin fult ella partvíst, kann veitast foreldrum, ið ikki sjálvi megna at rinda útreiðslurnar sambært hesi lóg. Útreiðslur fyri figgjarligt frípláss verða rindaðar av avvarðandi kommunum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um figgjarligt frípláss aftaná at hava ráðført seg við kommunurnar.

Stovnan av dagstovni og dagrøkt

§ 7. Dagstovnar og dagrøktir kunnu stovnsetast av kommununi sbr. hesi løgtingslóg.

Landsstýrismaðurin skal kunnast um stovnsetanina.

Stk. 2. Kommunan kann geva øðrum t.d. fyrítøkum og stovnum loyvi til at stovnseta dagstovn treytað av, at allar ásetingar í hesi lóg verða fylgdar.

Stk. 3. Áðrenn stovnsetan av dagstovnum og dagrøktum skal kommunan hava góðkenning frá neyðugum myndugleikum sambært aðrari lóggávu.

§ 8. Til tess at røkja tað dagliga arbeiðið, setir kommunan ein leiðara fyri dagstovnin ella dagrøktarskipanina við námsfrøðiligari útbúgving. Leiðari fyri sjálvsognarstovn verður settur av nevndini fyri stovnin. Starvið skal lýsast leyst alment.

Stk. 2. Í serligum førum kann kommunan í tíðaravmarkað skeið víkja frá kravinum um, at leiðarin skal hava námsfrøðiliga útbúgving. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta reglur, sum heimila kommununum í heilt serligum førum at geva varandi undantaksloyvi frá útbúgvingarkravinum.

Stk. 3. Kommunan setir onnur fólk í starv eftir tilmæli frá leiðaranum. Størvini skulu lýsast leys alment.

Stk. 4. Starvsfólkabýtið á dagstovnum skal í minsta lagi verða 2/3 til námsfrøðingatímar og í mesta lagi 1/3 til hjálparfólkatímar. Í serligum førum kann landsstýrismaðurin víkja frá hesum kravi.

§ 9. Fyri hvønn dagstovn og hvørja dagrøktarskipan, tó ikki sjálvsognarstovnar, skal veljast eitt foreldraráð, sum gevur leiðaranum ráð og vegleiðing. Ráðið skal arbeiða fyri at bøta og styrkja um samstarvið imillum foreldrini, stovnin og kommununa.

Stk. 2. Leiðarin tekur stig til, at eitt ráð verður sett.

Stk. 3. Í ráðnum skulu vera 3 – 5 limir, sum verða valdir fyri 2 ár isenn. Fyri hvønn lim verður ein varalimur valdur.

Stk. 4. Ráðið skal vera umboðað av foreldrum sum hava børn á dagstovnunum ella í dagrøktarskipanini.

Stk. 5. Kommunan ger viðtøkur fyri virkseminum ráðsins.

Eftirlit

§ 10. Kommunurnar hava eftirlit við dagstovnum og dagrøktum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin hevur yvirskipaða eftirlitið við, at kommunurnar umsita dagstovnar og dagrøktir sambært hesi lóg.

Stk. 3. Kommunan ella landsstýrismaðurin kann steðga virkseminum á einum dagstovni ella dagrøkt,

um krøvini í lógini ikki verða hildin.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um eftirlit.

Kærumøguleiki

§ 11. Avgerðir, tiknar av kommununi sambært hesi lóg, kunnu kærast til landsstýrismannin.

Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur skrivliga fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann víkja frá kærufreistini, um serligar umstøður gera seg galdandi.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta, at heimildin hjá landsstýrismanninum eftir stk. 1 verður lögð til eina kærunevnd.

Gildiskoma og skiftisreglur

§ 12. Hendan løgtingslóg kemur í gildi tann 1. juli 2000.

Stk. 2. Dagstovnar og dagrøktir, sum sett eru á stovn sambært § 32 í barnaforsorgarlógini, halda fram og verða rikin sambært hesi lóg.

Tórshavn, 10. mai 2000

Anfinn Kallsberg (sign.)
løgmaður

1) Broytt við løgtingslóg nr. 152 frá 20. desember 2005, har § 2 er soljóðandi: “*Stk. 1.* Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. april 2006.

Stk. 2. Ásetingin í § 6, stk. 4 verður galdandi frá 1. januar 2006, tó við tilvísing til ásetingina í § 17, stk. 2 í lóg um almenna forsjorg viðvíkjandi børnum við serligum tørvi, ið hava ella fáa ansing í kommunalari ansingarskipan, inntil 31. mars 2006. Peningurin, ið Almannaastovan leggur út fyri kommunurnar í tíðarskeiðnum 1. januar til 31. mars 2006, verður afturhildin umvegis Føroya Gjaldstovu.

2) Broytt við løgtingslóg nr. 38 frá 9. mai 2006, har § 2 er soljóðandi: “Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og hevur virknað frá 1. januar 2006.”

*Námsfrøðilig stevnumið fyri
dagstovnar, 2016*

Mentamálaráðið

Tekstur: Hildur Patursson

Mynd: Hansina Iversen

